

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Probleme școlare“

Eminentul istoric și judiciosul pedagog, dl profesor I. Lupaș, și-a adunat recent într'un volum cu titlul de mai sus o serie de articole, cuvântări și studii în legătură cu problemele învățământului românesc de toate gradele. Viața școlii românești dela războiu până azi, trece pe dinaintea noastră, cu întrebările, cu lipsurile, cu idealurile și reformele dese cari au frământat-o, ca într'un film nu numai complect și bogat, ci și palpitant prin căldura ce-a pus-o autorul în desbaterea acestor probleme, prin dragostea și grija pentru școală care tremură în fiecare rând al cărții.

Atent continuu la funcțiunea aceasta atât de esențială pentru dezvoltarea sănătoasă a unui popor, autorul a sesizat prompt fiecare anomalie, orice intenție de reformă păgubitoare, arătându-le opiniei publice și factorilor responsabili prin articole de ziar și prin intervenții dela tribuna parlamentară, propunând totdeauna soluții remarcabile prin spiritul lor cumpănit și just.

Cu deosebire a infierat autorul adeseori în cuvinte energice și cu argumente convingătoare pacostea deselor reforme școlare, cari au zdruncinat serios învățământul românesc. Povestea clasei a 8-a de liceu s'a încurcat atât de mult numai în câțiva ani, încât nu cred că mai știe vre-un cetățean, care nu e profesor secundar sau n'are copil în liceul superior, câte clase mai are liceul în prezent: 7 sau 8. Cuvântul marelui pedagog german, Wilhelm Rein, amintit de dl prof. I. Lupaș, că în țara sa, țara peda-

gogilor și a filosofilor, orice reformă școlară cere un timp de două secole pentru a se formula o judecată definitivă asupra ei, poate constitui pentru reformomania guvernelor noastre o sentință distrugătoare.

Nu mai puțin se ridică dl profesor I. Lupaș împotriva diverselor tendințe ale unor miniștri cari trecând pe la instrucție au vrut să dea liceului un program în care să domine aproape numai specialitatea lor. E cunoscut, în acest sens planul fostului ministru, dl I. Petrovici, de-a face din liceu o școală pur filosofică.

Just în idei și bogat în argumente este studiul *«Legea învățământului particular»*, în care învățatul profesor pledează minunat pentru școala confesională. Combatând afirmațiunea că școala confesională ar fi un anacronism istoric, autorul arată că această instituție, care s'a dovedit atât de folositoare unei bune educațiuni, există în statele cele mai civilizate. „In Suedia d. e. — spune autorul — țară fericită și vestită prin totala ei lipsă de analfabeți, deși e cărmuită în timpul de față de un guvern socialist, e posibil totuși ca arhiepiscopul din Upsala, reprezentantul suprem al autorității bisericesti, să fie totdeauna și procancelarul (prorectorul) universității de stat din același oraș, după cum deasemenea e posibil, ca *inspectia întregului învățământ primar suedez să fie lasată în grija preoților...* iar un fost ministru englez, John Gorst, făcea la 1898 constatarea că numai în acele școli sâtești se poate

realiza un progres în fruntea cărora se află un preot energic și luminat“ (p.75).

Noi putem adăoga ca un comentariu pe marginea acestei cărți, care ne desvăluie atmosfera de nesiguranță, de instabilitate și de contradicții în cari s'a legiferat în materie de învățământ, că ea se datorește absenței unei concepții precise despre om, despre ființa și destinul lui, în mintea guvernanților noștri. S'a legiferat pe întunec, cum foarte bine spune autorul, fără lumina unui țel clar și sigur, ci doar după impresii și pasiuni de-o clipă. Am putea spune că în pedagogia noastră de stat — nu a singurii pedagogi, deși mai că putem să-i înglobăm și pe ei în această judecată — lipsește și azi conștiința precisă a unui țel care trebuie fixat înaintea întregii iconomii a învățământului românesc. Pedagogia Ministerului Instrucțiunii nu e însuflețită statornic și în toate detaliile dispozițiilor sale de o țintă supremă, ci își schimbă obiectul ardorii sale dela o zi la alta sub impresia împrejurărilor și întâmplărilor cari se perindă pe scena actualității, sau, descurajat, lasă problema direcției educative — cea mai importantă în pedagogie — la voia fiecărui profesor, sau a întâmplării: să vedem ce-o ieși.

E de vină, se înțelege, și pedagogia universităților noastre, pentru că ea trebuie să ofere statului, luminată și confirmată, pe bază de studiu și de experiență, un ideal al învățământului. Dar acesta lipsește, pe cât mi se pare. Sau în orice caz e mereu în faza controverselor.

Rana mai ascunsă a întregii neputințe de-a găsi o direcție pe care urmând-o poate fi format într'adevăr un om și un român cum ne trebuie, stă în nesocotirea omu-

lui ca ființă care depășește prin natura și destinația sa viața pământească, fie ea concepută mai eroic sau foarte oportunist.

Singura antropologie reală și adevărată, care ține cont de toată natura omului cu toate virtualitățile și aspirațiile ei indestructibile și care oferă toate mijloacele pentru dezvoltarea ușoară și sănătoasă a ceea ce-i și autentic dar și nobil în om, — pentru că nobilul e mai adânc și mai originar și mai esențial în om, decât meschinul —, este antropologia creștină.

O pedagogie adevărată, reușită, nu va avea omenirea decât atunci când va pune la bazele ei antropologia creștină, luminată azi și amplificată în înțelesurile ei și de psihologia mai nouă. O minunată încercare de clarificare a antropologiei creștine ortodoxe, ca bază a pedagogiei integrale — nu numai a învățământului religios, — a dat teologul rus V. Zencovschi în *«Problemele educației în lumina antropologiei creștine»*, Paris 1934.

Să nădăjduim că prin lucrări ca cea a dlui profesor I. Lupaș se va netezi și la noi drumul spre această stare de lucruri.

Dr. D. STĂNILOAE

Noul Rege al Angliei a fost proclamat Sâmbătă, sub numele de George VI, după ce fratele său, regele Eduard VIII, dorind a se căsători cu o americană, dna Simpson, a renunțat la tron, — în considerare că tradiționalismul Angliei nu admite căsătoriile morganatice. Fostul rege Eduard va purta titlul unui Duce de Windsor și Alteță Regală.

Din punct de vedere creștin, idealul e chemat să transfigureze toată realitatea. Astăzi, o întreagă serie de adânci cărți de teologie pun în științifică lumină proecția idealului creștin și slujba lui de ridicare din căderea în păcat a întregii realități: psihologice, sociologice și chiar fizice. O privire asupra lor n'ar fi decât plină de interes. Noi suntem însă evangheliști în primul rând în mijlocul poporului nostru. Neamul nostru are astăzi mai mult ca oricând trebuință de adâncă primenire sufletească, de unire, de renaștere. Să ne scoatem deci la lumină spiritualitatea, căci acum cultura însăși o cultivă și-o reamă; s'o facem să cuprindă adâncurile realităților românești, să le ordoneze, idealizeze și să le înnoiască!

Am spus că neamul nostru simte azi mai mult ca oricând necesitatea unui uriaș efort de îndreptare. Entuziastele adunări ce s'au ținut la 1 Decembrie în tot cuprinsul țării, au fost tot atâtea încercări de recapitulare de energie și de examene de conștiință, tot atâtea prilejuri de avânt și renaștere românească. Biserica neamului, depozițara spiritualității noastre, a luat parte de frunte la

FOIȘOARA

Renașterea românească prin idealizare creștină¹

de Prof. Nicolae Grosu

În frământările și aspirațiile timpului nostru, câștigă un prestigiu tot mai mare spiritualitatea și valorile ideale. Umanitatea, prin ceice o reprezintă în înălțimile olimpice ale filosofiei, caută să-și depășească poziția materială, să reducă la justul lor rol valorile tehnice și economice, cu un cuvânt să-și regăsească perspectiva cosmică și substanța metafizică.

Se pare că lumea și-a dat însăfârșit seama — în domeniul principiilor cel puțin — că așa cum a eșit din atâtea veacuri de necredință, se sprijină pe un vid total. Pentru a-și găsi un echilibru și a deveni creatoare, trebuie să încerce o mare primenire, trebuie să dea formelor de viață un conținut.

¹ Conferință ținută sub auspiciile F. O. R.-ului, secția Sibiu, la 8 Decembrie 1936.

Pentru a justifica aceste afirmații, este suficient să amintesc câteva nume cunoscute. În Franța, un Jacques Maritain, un Bergson, creatorul puternic al spiritualismului pe baza elanului vital; în Germania, un Heidegger, strălucitul reprezentant al fenomenologiei și al filosofiei existențiale.

Dar această prefacere în lumea ideilor a avut repercursiuni și la noi. Întreaga pleiadă a tinerilor scriitori și gânditori, în frunte cu șefii lor spirituali, un Nichifor Crainic, este plină de frământări, aspirațiile și problematica spiritualității.

Este interesant că chiar și unii din mai bătrânii dătători de ton în cultura românească, unii dintre cei cu mentalitatea formată în ideile veacului trecut, țin să nu rămână chiar înapoi de pasul vremii. Dl Rădulescu-Motru de exemplu, cu excepția lucrării *«Cultura română și politicianismul»*, a manifestat aproape totdeauna aversiune față de tot ce trece de marginile științelor pozitive. Imi amintesc că atunci când a apărut în revista *«Gândirea»*, *«Manifestul Crinului Alb»*, prin care generația tină își măr-

turisia ruperea de materialismul suflat al veacului al XIX-lea și-și spovedea senzațional credințele spiritualiste, acest reputat profesor a ținut o conferință publică, cu cele mai aspre cuvinte de blam la adresa misticilor tineri. Nu de mult însă a trebuit să le dea dreptate, simindu-se însuși îndrituit să alcătuiască în felul său un *«catehism de spiritualitate»*. Tot așa dl Ioan Petrovici. Acesta până la cum nici zece ani, privea cu zâmbet ironic biserica și pe slujitorii ei. Azi însă se ocupă cu problemele religioase și ține conferințe sub auspiciile Patriarhiei. Exemplele se pot înmulți. Constatăm însă că la aceștia dăinuiesc în subconștient vechile tipare materialiste, așa că nu reușesc să înțeleagă, să formuleze și să prezinte bine spiritualitatea.

Ori cum ar fi, trebuie să băgăm de seamă cu toate acestea că atmosfera ideilor s'a primenit și limpezit. Cercetarea și gândul nu se mai opresc numai la realitatea sensibilă a lucrurilor. Peste realitate care este decăzută, rea, păcătoasă, știința și filozofia îndreptățesc azi să vină idealul s'o ridice, s'o spiritualizeze, s'o îmbunătățească.

Nr. 10.495 - 1936 Bis.

Comunicat oficial Vizarea Carnetelor C. F. R. pe anul 1937

Se aduce la cunoștința Preacuc. protopopi și Cucernicilor preoți spre știre și conformare dispoziția Direcțiunii generale a CFR privitoare la vizarea pe anul 1937 a carnetelor cu 50%, pe CFR.

La viza carnetelor pe trimestrul prim 1937 se va pretinde chitanța, despre achitarea taxei drumurilor, dela administrația financiară, și anume:

1. Pentru carnet cl. I 150 Lei;
2. " " " II 120 "
3. " " " III 20 "

Viza carnetelor preoteselor văduve și a copiilor lor se va face pe un an la șeful stației din capitala județului unde locuiesc. La viză vor avea să prezinte pe lângă chitanța drumurilor un certificat dela Consiliul arhiepiscopal că sunt pensionare și un certificat dela primărie că sunt în viață și nu s'au măritat.

Chitanțele pentru drumuri se vor păstra la carnet și se vor arăta la cererea organelor de control al C. F. R. Ceice vor fi aflați călătorind fără aceste chitanțe, vor fi amendanți și carnetele vor fi confiscate.

Cuc. preoți sunt rugați a atrage atențiunea preoteselor văduve asupra acestor dispoziții.

Cu această ocazie aducem din nou la cunoștință, că pentru esoperea carnetelor noi se cer următoarele acte:

a) chitanța dela o gară C. F. R. despre taxa carnetului (30 Lei cl. I, 25 Lei II și 20 Lei cl. III).

b) Chitanța dela Administrația Financiară pentru drumuri.

c) O fotografie semnată în fața de titular.

La copii sub 18 ani se mai cere pe lângă acestea și extras de naștere sau botez.

Când se cere carnet ulterior pentru membrii familiei, se va arăta și numărul carnetului capului familiei.

Cererile cari nu întrunesc condițiunile de sus, nu se rezolvă și se trec la arhivă.

Sibiu, 14 Decembrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopal

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferințele religioase ale FOR-ului. — *Frăția Ortodoxă Română a întocmit un ciclu de conferințe religioase finite, în decursul sf. post al Nașterii Domnului, de către o seamă dintre cei mai entuziaști propoveduitori ai datinelor și credințelor noastre strămoșești.*

Aceste conferințe s'au ținut în Aula Academiei teologice «Andreiane» și au fost bine primite de publicul sibiian, care a ținut să asiste în număr mare.

Primul conferențiar Păr. Rector Dr. D. Stăniloae a vorbit în ziua de 17 Nov. într'un chip admirabil despre «Ortodoxia și firea românească». Cugetător adânc al principiilor de viață ortodoxă, conferențiarul nostru a prins în linii mari întreaga concepție de viață a ortodoxiei, concepție ce se potrivește minunat cu firea poporului nostru.

A doua conferință a dlui Prof. S. Cosma despre Religie și oameni de știință, ținută în 24 Nov. ilustrează adevărul de care trebuie să se pătrundă fiecare om de știință și care adevăr se rezumă la cuvintele, că adevărata știință nu stă niciodată în contradicție cu adevărurile pe cari le propovăduiește biserica.

A treia conferință a dlui Prof. N. Grosu, Renașterea românească prin idealizare creștină ținută în 3 Dec. a îndreptat suflătele ascultătorilor spre idealurile neperitoare ale creștinismului către cari trebuie să tindem fiecare, fiindcă numai astfel ne vom salva viața în mijlocul păcatelor actuale și-i vom da acestei vieți rosturi superioare.

A patra conferință a dlui Prof. N. Balcă despre spiritualizarea tehnicii și a muncii ținută în 8 Dec. arată cari sunt consecințele dezvoltării tehnicii pentru viața sufletească a omului. Numai prin o spiritualizare a tehnicii se poate salva sufletul din prinsorile materialismului. Aceasta este concluzia pe care o propune conferențiarul în urma expunerii subiectului.

În ultima conferință ținută în 15 Dec. dl Gr. T. Marcu despre Sf. Feioară în ortodoxie arată cari sunt temeiurile credinței noastre ortodoxe despre Sf. Feioară Maria.

Conferințele au fost încadrate între cântări și declamări date de studenții în

teologie și de elevii și elevele școlii normale.

Aceasta este opera de propovăduire pe care o face Frăția Ortodoxă Română în Sibiu, și pentru cari merită toată lauda.
D. Popescu.

Conferințele preoțești ale protopopiatului Jiu. — Preoții tractului Jiu — conform unei sănatoase tradiții inaugurate de P. C. Sa părintele Prot. Ioan Duma, își țin regulat conferințele lunare. În aceste adunări preoții discută luna de luna probleme religioase, de pastorație, metodele de pastorație, care ar fi mai eficace pentru această regiune, unde pastorația este atât de grea. Și ude preoții se întâlnesc cu toții atât de des, având ocazii să discute, să-și împărtășiască reciproc idei, metode și realizări.

— În ziua de 24 Septembrie 1936, preoțimea tractului Jiu s'a adunat la oficiul protopopesc pentru conferință. În frunte cu Păr. Protopop Ioan Duma au luat parte preoții: Șandru-Lupeni, Ioanovici-Livezeni, Drăgan-Petritu-Brad, Zoican-Poieni, Oprean-Cimpa, Popița-Aninoasa, Daju-Răușor, Fanu-Petritu-Ferdinand, Arad-Jieș și Moșic-Petroșani.

C. Sa Păr. Drăgan citește lucrarea: „Oastea Domnului și sectarii”. Lucrare reușită și interesantă, în care autorul, ca unul care s'a ocupat mai mult de „Oastea Domnului”, — arată care ar fi metodele cele mai bune pentru a se putea paraliza propaganda sectară, socialistă-comunistă aici, în „Valea Jiului”.

Păr. Popița citește o dare de seamă luminoasă asupra valoroasei cărți a Păr. Metes: „Mănăstirile românești din Ardeal”.

Și la urmă Păr. Drăgan mai citește o lucrare — referat cu propuneri, asupra reorganizării fondului de pensii preoțești.

Toate lucrările și propunerile au fost discutate amănunțit.

— În 20 Octombrie 1936, s'a ținut o altă conferință, unde rolul important îl are Păr. Ioanovici, care citește referatul cu propuneri referitoare la stole. Întreaga ședință este consacrată acestei probleme, care a fost pusă la punct. Se simțea lipsa uniformității stodelor în tract. Odată realizată această problemă, se vor evita astfel multe neajunsuri și nemulțumiri ale enoriașilor față de preoți din cauza stodelor.

Deasemenea în ziua de 19 Noembrie a. c. toți preoții protopopiatului Jiu, în frunte cu P. C. Sa Păr. Duma, s'au deplasat în parohia Aninoasa, pentru conferința catehetică.

La ora 8 dimineața preoții s'au adunat la sf. biserică, unde s'a făcut slujba chemării sfântului Duh.

Apoi dela ora 9—1 s'au făcut lecțiile de predare model, cu elevii ortocopi dela școala primară din localitate. Au predat C. Lor:

1. Zamora, lecție cl. I despre: Cl. II despre: cu frații; 2. Drăgan, lecție cl. II despre: Noe; 3. Oprean, lecție cl. III despre: Sf. Ioan Botezătorul; 4. Moșic, lecție cl. IV pilda bogatului căruia i-a rodit țarina; 5. Prot. Duma, lecție cl. V Fericitățile; 6. Zoican, lecție cl. VI Sfântul Apostol Pavel; 7. Șandru, lecție cl. VII Reforma lui Luther.

La lecții au asistat și mai mulți învățători în frunte cu directorul școlii. Dela ora 1¹/₂—3 p. m. masă comună în localul casinoului din loc.

Dela ora 3—6 seara s'a ținut conferința în continuare, unde s'a discutat și s'a făcut critica lecțiilor predate, metodelor de predare, reușita lor etc.

Păr. Oct. Daju citește o lucrare tratând subiectul: Dacă trebuie cuminecați copiii la botez sau nu? După păreri ale autorului, ajunge la concluzia: că biserica întotdeauna a practicat adevărata, deci nu e nimic rău în aceea că se împărtășesc copiii așa de mici, încă la botez.*

Păr. T. Moșic citește lucrarea: „Sportul în lumina sf. Evanghelii”.

Lucrare în care autorul cu citește abundente din Sf. Scriptură, mai ales Epistolele sf. Ap. Pavel, arată necesitatea exercițiului fizic pentru sănătatea trupului și cum ar admite Sf. Scriptură și morala creștină sportul, înfățișând practica sportului brutal, comercializat și excesiv, cum se practică azi. Arată care trebuie să fie atitudinea preotului față de sport și care ar fi sportul cel adevărat și admis și de Evanghelie. În partea II-a a lucrării Sf. Sa tratează despre sport ca mijloc de pastorație.

Ambele lucrări au fost ascultate cu viu interes pentru importanța și actualitatea lor.

Trebuie să remarcăm interesul și râvna P. C. Sale Păr. Prot. Duma, pentru bunul mers al Bisericii tractului său. Când ține să-și adune preoții luna de luna pentru a-i vedea și a-i îndruma și povățui. Căci, pretutindenea azi, dar mai ales în „Valea Jiului”, pastorația e grea. Aci, unde propaganda sectară precum și curente ca: socialism, comunism, anarhism sunt mai agresive și mai primejdioase pentru biserică, se cere zel apostolic, îndrăzneală, înțelepciune și foarte mult tact pastoral.

De aceea, aceste mai dese întâlniri între preoți de pe toate văile acestei regiuni sunt o necesitate și de un real folos.

Pr. T. M.

* Ba nu numai că „nu e nimic rău”, ci fiecare preot e obligat să cuminece copiii nou botezați. Celce nu știe acest lucru, să citească Moltvelnicul, dar dacă vre-un preot de-ai noștri până acum n'a practicat cuminecarea pruncilor după botez, să revină la calea normală.

Nota Red.

ele. Și e bine c'a tăcut așa, căci aceste spontane manifestări rămân eficace numai în măsura în care sunt dogorite și fructificate de idealul creștin organic structurali noastre. Acest ideal al spiritualității noastre vine din adânc, se ridică peste veacuri vechi în vremile și sufletele noastre. Numai el și nimic altceva în lumea acesta poate face ca entuziasmul de atunci să nu fi fost pălpăire care se stinge repede, ci în urmă să fi rămas hotărârea, îndreptarea, devotamentul, sacrificiul.

Că un popor nu poate trăi și mai cu seamă nu poate renaște din decădere decât cu ajutorul idealizării lui prin spiritualitatea care-i e proprie, o dovedesc cu prisosință noile metode de cercetare sociologică. Până nu de mult era în sociologie acreditată părerea că un neam și viața lui sufletească sunt produsul mediului fizic, adică al locului pe care îl trăește și îl determină exclusiv, împreună cu munca și tehnica muncii. Acest stupid materialism sociologic este însă depășit în zilele noastre. Astăzi e căștigată pentru știința cercetării sociologice adevărul trinității organizatoare. În conformitate cu acest adevăr, un popor nu e determinat numai de mediul fizic, de muncă și tehnica ei. Pe lângă acești doi factori, mai vine un al treilea și mai important. Aceasta e concepția numesc Weltanschauung, concepția despre lume și viață, atitudinea în fața lumii, cu un cuvânt credința.²

² Comp. Pavel Bureau: Introduction à la Méthode Sociologique, Paris, 1926, pg. 136 și urm.

Din punctul de vedere a neamului nostru, Weltanschauung-ul, idealul spiritual organic structurali noastre etnice, este ceea ce numim legea românească. Aceasta lege nu e — cum se spune uneori — cel mai sincer aliat al neamului nostru. Ca să existe o alianță, trebuie să existe doi parteneri, două părți. Legea românească însă nu e deosebită de neamul nostru, ci e parte integrantă a lui, este modul lui de a se încadra în cosmos și în universal, chipul lui de a se manifesta religios prin ceea ce simte că are mai propriu și mai profund. Așa încât, din punct de vedere istoric, structural și ideologic, am putea afirma fără teamă de desmințire, că legea românească a fost și este însăși ființa, însăși existența neamului nostru românesc. Părăsirea ei a însemnat și însemnează totdeauna renegarea noastră ca ființă etnică deosebită.

Din străvechi timpuri, puterile spirituale ale legii creștine străbune și-au făcut slujba lor de înduhovnicire și idealizare peste plaiurile scumpei noastre țări. Luminoasele vetre de cultură, îndrumătoare în slova hrisoavelor și'n taina Scripturilor sunt mărturie.

Gândind acum la atâtea stări românești strâmbe din zilele noastre și știind că românismul este din natură și trebuie să devie și azi spiritualism armonios, «o inimă nostalgică ne face să înturnăm însemnele noastre spre acele vremuri de care «se învredniciră cronicarii și rapsozii».³ Căci spiritualitatea noastră o

³ Biserica și Problemele Sociale, conferințe sub auspiciile Consiliului Central Bisericesc, București, 1932, pg. 10.

putem desluși din faptele istorice și din instituțiile pe cari le-au creiat străbunii în vederea sublimii aspirații către Divinitate, către viața în Duhul Sfânt.⁴ Din vremi sacoteite de unii cu ușurătate înmormântate pentru totdeauna în cronicile țării, trebuie să renască și înflorească bogățiile spiritual-ortodoxe ale neamului nostru. Cu inimile înălțate și fortificate de aceste bogății spiritual-ortodoxe, noi purtătorii de azi ai numelui de român, «cu sufletescul nostru încordat, solicitat de problemele noi și dornic de readucerea vechilor și fericitelor idealuri ale părinților noștri», vom fi, prin flacăra creștină interioară, agenții de renaștere românească, îndeplinitorii aceluia profund stih din sfintele Scripturi: «înțoarce-vom inimile părinților spre copii și pe cei răsvrâțiți la înțelepciunea drepților, întocmind Domnului un popor pregătit».⁴

O conferință sub auspiciile Frăției Ortodoxe trebuie, după părerea mea, să fie o credință și un avânt. Pentru aceasta, trebuie evocate în ea mai mult momente și idei apte a deștepta entuziasmul și optimismul. Eu însă de data aceasta — cu tot regretul — sunt nevoit să mă abat, pentru că nu mă pot opri de a privi puțin realitatea românească așa cum este. Numai raportând idealul la această realitate, ne putem da mai bine seama de ce este necesar să defundăm izvoarele spiritualității ortodoxe și să valorificăm, pentru timpul și renașterea noastră, virtualitățile ei dinamice.

(Urmează).

⁴ Comp. Nichifor Crainic în „Gândirea”, Octombrie 1936, pg. 380.

⁵ Luca I, 17. Cf. Biserica și Problemele Sociale, ibidem.

Note pe marginea unui volum omagial

De curând a văzut lumina zii o carte impunătoare în înfățișarea ei, dar mai ales impunătoare prin cuprinsul ei bogat. E vorba de cartea dedicată «Fraților Alexandru și Ion Lapadatu» cu prilejul împlinirii vârstei de 60 ani, de viață plină de activitate pe care acești fii ai neamului nostru au depus-o pentru binele și înaintarea țării.

O seamă dintre cei mai distinși și erudiți scriitori au adus din roadele muncii lor frumoase și prețioase contribuții, din cari se pot citi strădaniile înaintașilor și se pot desprinde încurajeri pentru viitor. Cred că acesta este rostul acestui volum omagial — care vrea să marcheze un popas nu numai pentru cei cărora este el închinat, dar și pentru toți fiii neamului. Popasurile sânt cele mai bune prilejuri de reculegere pentru suflet. În rândurile ce urmează voi încerca să desprind din bogatele studii ce formează corpul volumului amintit, unele note pe cari le-am făcut pe marginea lui.

Sânt multe și variate problemele și studiile cari formează corpul lucrării amintite, după cum multe și variate au fost și preocupările celor în cinstea cărora s'a scris ea.

Studii istorice privitoare la viața poporului nostru asupra, amintirea divoase poezii școlărească și studențească a foștilor brașoveni și alte multe probleme, formează cuprinsul cărții noastre care are până la 900 pagini.

Conferință preoțească. — Preoțimea cercului pastoral III Zam și-a ținut ultima conferință în anul curent Duminecă, 15 Noemvrie 1936, în parohia Zam. Au fost prezentați preoții: Adam Lăzărescu președintele cercului; Solom S. Giurcoane, Andrei Urdea, Remus S. Haneș și Ioan Vulcu.

De dimineață, la ora 9, s'a început utrenia, în decorația careia Păr. *Solomon Giurcoane* din Mănești a predicat tinerilor premilitari despre: „Rugăciunea Domnească”. A urmat celebrarea sf. Liturghii în sobor, dând răspunsurile liturgice corul școlii primare din loc, de sub conducerea dlui inv.-director *Traian Petcu*. La priceasă a predicat Păr. *Remus S. Haneș* din Fintoag, despre: „Curențele subversive ce sapă la temelii Bisericii și a neamului”. Predicile, bine pregătite și frumos prelucrate, au fost urmate cu interes de premilitari și alți credincioși. După terminarea sf. Liturghii a urmat lecția practică de religie la cl. VI-a „Întâia călătorie misionară a sf. apostol Pavel”, predată de Păr. *A. Lăzărescu* din loc. Lecțiunea, în urma criticii, a fost declarată deplin reușită.

După masă s'a servit Vecernia în sobor: la sfârșit cei prezenți au ținut la școala centrală Băița. Tot cu acest prilej, din inițiativa preoțimii tractuale, a fost sărbătorit Prea Cucernicul părinte protopop *Dumitru Secărea*, pentru munca și străduința depusă în timp de 10 ani, pe teren bisericesc-cultural și național-social, în protopopiatul Băița. La ora 9 a. m., de față fiind toți preoții tractului, și un număr însemnat

de credincioși, — s'a oficiat la biserică ortodoxă-română din Băița serviciul divin al sfintei Liturghii, cu invocarea Duhului Sfânt și citirea rugăciunii de mulțumire bunului Dumnezeu, pentru împlinirea celor 10 ani de frățesă și colegială colaborare în via Domnului.

Predica ocazională a fost rostită de către venerabilul preot *Petru Todoran* din parohia Curechi. Sfința Sa, vădit emoționat, evocând numele celor cari au luptat și lucrat pentru înființarea acestui protopopiat, dintre cari mulți au trecut la cele veșnice, salută în numele preoțimii tractuale, pe Prea Cucernicul părinte protopop, măturându-i bucuria nespuse de mare, pe care o simte preoțimea cu ocazia acestei sărbători, și promițându-i, în mod solemn concursul nețărmurit, pe care preoțimea tractuală i-l va da și în viitor, spre binele sfintei Biserici și a iubitei noastre patrii.

La ora 12^{1/2}, atât preoțimea, cât și credincioșii, au trecut la noul sediu protopopesc, unde s'a oficiat rânduiala sfînțirii apei, binecuvântându-se și stropindu-se, cu apă sfințită, noile case ale oficiului protopopesc.

Dela oficiul protopopesc, toți cei prezentați au trecut în sala vestivă a școlii primare, unde s'a ținut ședința conferinței preoțești și ședința solemnă în onoarea sărbătoritului.

Președintele conferinței preoțești, Prea Cucernicul părinte protopop descurcând ședința, arată într'un mod succinct: care este istoricul înființării protopopiatului Băița, cum și realizările făcute în cursul celor 10 ani de existență a protopopiatului.

Preotul *Z. Enescu-Peștera* și-a dezvoltat instrucțiunile: „Evoluția desvoltat”, răspunzând — în concluzie — într'un mod negativ, la întrebarea: *Evoluiază sau nu dogmele?*

În cadrele ședinței festive, au vorbit din partea preoțimii tractuale, preoții *Ioachim Ivan* și *Alexie Popa*. Preotul *I. Ivan*, arată munca și sânguința depusă de P. C. părinte protopop în cursul celor 10 ani împliniți, pentru care fapt preoțimea a ținut, ca în semn de recunoștință să eternizeze numele iubitelui ei conducător, prin înființarea unei biblioteci tractuale, care lipsea, ce va purta numele: *«Biblioteca tractuală protopop Dumitru Secărea»*. Preotul *Alexie Popa*, predă sărbătoritului actul de fundație a susnumitei biblioteci, în două

exemplare, semnate de către fiecare preot tractual.

Preotul *I. Șerban-Cornilă* aduce salutul preoțimii din protopopiatul învecinat Gebăgiu, iar dl *Păcurar*, membru în adunarea protopopească, salută pe jubilații în numele credincioșilor și a corporațiilor din protopopiatul Băiței.

Tuturor le răspunde sărbătoritul, care mulțumește lui Dumnezeu și tuturor pentru toate.

S'a servit apoi oaspeților o masă comună. Asistent.

— Conferință preoțească au ținut preoții cercului religios *I. Medias*, în 29 Noemvrie 1936, în parohia *Păucea*. Se fixase pentru această dată, și actul sfînțirii pietrei fundamentale a noii biserici, ridicată până sub acoperiș. S'a slujit sfânta Liturghie în sobor de preoții tractului. A predicat părintele *Chirion Păcurariu*, tălmăcind cu frumoase exemple cuvintele Mântuitorului: „Așa este celce-și strânge lui-și comoară, iar nu în Dumnezeu se îmbogățește”.

După Liturghie preoții au ieșit cu poporul în procesiune la locul unde se zidește biserica nouă, în centrul comunei.

După slujba sfînțirii au cuvântat: părintele *N. Bălăban* despre Credință, dragoste și datorie față de Biserica. Părintele *Gh. Simplăcean* evidențiază meritele preotului Scutea pentru ridicarea bisericii în acest frumos loc. Mulțumește părintele Scutea, cerând ajutorul lui Dumnezeu, pentru terminarea lucrărilor.

Gătiți calea Domnului. — *E chemarea adresată nouă, preoților, de gătiți calea, ca atunci când Domnul va veni, să ne găsească cu candelă aprinsă și să ne putem bucura de mesagiul divin: Bine, slugă bună și credincioasă, într'întru bucuria Domnului!*

În timpul din urmă, pe această cale au călcat și cei nechemați și-au început să samene din traistă plină, prin florile credinței, spini și buruieni otrăvitoare, — ca, în loc de bucurii sfinte, să răsară jale și desnașdaje.

Cine va putea totuși să netezească drumul?

Noi, răspund copiii Domnului. Noi vom măcina duhurile ce s'au abătut din calea cea dreaptă, și le vom atinge cu praștia Duhului Sfânt și le vom zice: Duceți-vă în munți pustii, unde omul nu locuiește!

Față de acești copii ai Domnului, noi trebuie să fim o lumină în calea spre cer, noi, ceie am primit marele dar, prin punerea mâinilor Arhiereului nostru, care în congresul dela Turda a chemat

la Domnul toate sufletele zicând: «Nici când n'am avut mai mare nevoie de o credință care să ne aducă întru împlinirea marelui misiuni în mijlocul dreptcredinciosului nostru popor, ca astăzi».

Vom înțelege această chemare sfântă a părintelui nostru sufletele? Ea este și chemarea de sus, dorința Părintelui ceresc, care strigă prin glasul profetului: «Gătiți calea Domnului!» ca atunci când va veni, să putem spune cu fața senină: «Iată, Doamne, sânt gata toate». Sau, ne vom umplea de muștrare la auzul cuvintelor dela Ieremia prorocul: «O, păstori! ceice pierdeți și risipiți oile pășunii mele». (23, 1).

Să nu fie!

Pr. Ioil

La centenarul bisericii ort. din Poiana-Sibiului

Biserica noastră, din această mare comună, făcuse o deosebită impresie asupra scriitorului și poetului *Duliu Zamfirescu*, în timpul dominației maghiare.

În opera sa «*Indreptări*» scriitorul cu duioșie spune:

„Era acesta un adevărat locaș de rugăciune plin de lumină, — o catedrală albă, zidită din banul românului, adunat cu răbdare și încredere.

„Gătiți de sărbătoare, 700 pe poporini uupleau biserica... Ciobanii aceștia, adunați la un loc, păreau senatul roman de pe vremea lui Appius Claudius Caecus, gata a respinge propunerile lui Cineas.

„De sub mânăce răsfrântă a cămășii ieșiau brațe vâjoase, răsfrântă se prin aer cu o mișcare largă și făcând semnul crucii... iar gândurile se ridicau într'un singur dor, dorul renașterii în patria comună.

„Parcă într'adevăr, pe fețele aceleia bărbătești de jugul străinului, sperarea hotărâtă într'o vreme bună, când ciobanii de pe Tiber se vor redeștepta pe văile Carpaților în nepoților, n'adevărații și singurii lor nepoți pe pământ. În mijlocul unui perete alb, deasupra unei icoane de aur, stă înfipț o bătărie enormă, de care atârnamă ca o pânză de catarg, *tricolorul românesc*. Ce lucru ciudat!... Drapelul țării i se păru pentru prima oară frumos și emoționant, simbolizând oarecum patria nevăzută... glasurile corului răsăneau pline de armonie, repetând rugăciunea românului: „Doamne, fie-ți millă, ajută-ne și ne mântuește”.

Acest drapel, de care amintește D. Zamfirescu, a fost confiscat odată de jan-

În cele ce urmează, mă voi opri asupra câtorva studii cari vorbesc despre viața religioasă a poporului nostru. Amintesc în primul rând studiul foarte frumos al dlui *Ion Mateiu*: „Problema unității religioase în revoluția din anul 1848”. În acest studiu, autorul descifrează documentele timpului, una din cele mai arzătoare dorințe de care a fost animat poporul românesc pe Câmpia Libertății, în zilele memorabile ale adunării din anul 1848. A. Treboniu Laurean a dat expresiune acestei mari dorințe — într'o scrisoare adresată lui N. Bălcescu în care se pot citi următoarele cuvinte: „Să se adune românii, să se unească între sine. Lege română, fără deosebire de uniți și neuniți. Cereți arhiepiscop românesc în Transilvania. Stricați unirea cu catolicii”, pag. 471 S. Bărnuțiu, marele doctrinar al revoluției din 1848, referindu-se la același lucru spunea următoarele: „Mult ne-am fi bucurat, când frații români din Ungaria, urmând exemplul nostru dela Blaj, ar fi dat mâna uniți cu neuniți laolaltă; căci toți sânt fiii unei mame, prin vinele tuturoră cercuește sânge de român” pag. 477.

Gazeta Transilvania a însemnat și ea același fapt prin cuvintele: „O nație, o religie, și aceea românească, iar nu unită și neunită grecească”, pag. 477. Am ținut să reproduc aceste câteva citate din studiul amintit, pentru că ele vorbesc nu numai înaintașilor, ci și nouă și vor vorbi atât timp cât unitatea noastră sufletească nu va fi încheată. Dacă unitatea sufletească a românilor nu s'a realizat în anul 1848, acest fapt își găsește explicație în mărtu-

risirea pe care a făcut-o Barțiu „eminentul cunosător al psihologiei austriece” care a spus următoarele: „Politica guvernamentală în aceste țări niciodată n'a suferit nici să audă că românii se împacă în punctul religiei, și „nici toți uniți, nici toți cu orice preț învrăjbiți”, pg. 487. Sânt cuvinte cari exprimă răutatea stăpânilor noștri de ieri, cari ne-au ținut învrăjbiți tot timpul, crezând că astfel ne vor putea stăpâni.

Paginile acestea cari desvelesc trecutul plin de suferință al Ardealului robit, sânt cele mai duioase, al treilea din ele se vede suferința unui neam asuprit pe nedrept.

Despre același trecut plin de jertfă pentru credință — vorbește și studiul Păr. *D. Stănilone*: „Din urmările edictului de toleranță în șinutul Hașegului”. Din câteva scrisori ale preoților din șinutul Hașegului, pe cari, autorul studiului nostru l-a scos la lumina zilei, se poate vedea ce suflet aveau românii din aceste părți când era vorba de credință. Scrisorile acestea sânt mărturiile cele mai vorbitoare despre credința nestrămutată a înaintașilor noștri.

Dl *V. Vătășeanu* aduce o frumoasă contribuție prin studiul „Icoana Maicii Domnului” descoperind și de data aceasta comorile artistice pe cari le-au adăpostit bisericuțele noastre. De astă dată ochiul cercetătorului se îndreaptă asupra unei icoane care reprezintă pe Maica Domnului, căutând să-i arate importanța ce o prezintă această icoană din punct de vedere artistic.

Mai amintesc un singur studiu, al dlui Brătulescu Victor care vorbește despre câteva biserici din Transilvania, arătând bogăția artistică a lor. La acestea se rezumă notele pe cari am ținut să le fac pe marginea volumului omagial închinat fraților „Alexandru și Ion Lapedatu”.

Notele mele n'au avut pretenția să cuprindă prea multe. Ele sânt simple însemnări făcute pe marginea câtorva studii privitoare la viața religioasă a românilor ardeleni.

Doresc ca acest volum omagial să fie un îndemn de muncă rodnică pentru toți fiii neamului, pentru că fiecare să contribuie într'o măsură oarecare la binele și înaintarea scumpei noastre patrii. Cei pentru cari s'a scris, el, să fie exemple vii pentru toți.

Nu pot încheia aceste câteva rânduri fără a aduce laude eminentului profesor universitar I. Lupaș, care a avut frumoasă inspirație a acestui volum omagial și și-a dat toată contribuția pentru buna reușită a lui.

Laudă tuturor celor cari au contribuit cu munca lor la compunerea acestei cărți, cinste și laudă celor pentru cari s'a scris.

D. Popescu

Au apărut următoarele compoziții muzicale de Timotei Popovici:

1. Cântările liturgiei

pentru voci mixte

ediție nouă preiminită și îmbogățită. Un exemplar legat frumos Lei 200.—

2. Cântările liturgiei

pentru 3 voci egale

ediția V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100.— De vânzare la Librăria Arhidiecezană Sibiu

Religia nu este o afacere privată¹⁾

Faimosul Karl Marx, între alte năsbății, formulase în veacul trecut și cunoscutul principiu cristalizat în cuvintele «*Religia este o afacere privată*».

Acest principiu formează un paragraf, esențial în programele socialiste-democratice. El admite libertatea conștiinței, cu alte cuvinte recunoaște fiecărui cetățean dreptul de a se bucura de libertate deplină în materie religioasă.

Afirmația că religia este lucru privat a fost susținută peste tot de inși îmbibați de necredință sau indiferență pentru credință. Religia creștină și biserica nu trebuie, spun marxștii, să exercite influență asupra statului, școlii și vieții sociale; în virtutea respectării acestei condiții, individul poate fi lăsat să creadă în ceea ce vrea el.

Aplicarea principiului „religia este lucru privat” a dus totdeauna la persecutarea bisericii, la cauzarea unei serioase restrângeri a domeniului credinței religioase și la o simțitoare slăbire a acțiunii de edificare a sufletelor.

Religia nu este ceva amintește D. Dimpotrivă, ea este chestiunea cea mai universală, mai generală, nu numai personală, ci și socială: ea privește întreaga existență și nu una din laturile ei particulare.

¹⁾ După N. Berdiaev: „La religion n'est pas une affaire privée”, un capitol din lucrarea „Le marxisme et la religion”.

darmii unguri, pentru că fusese scos la o procesiune. S'a purtat, câțiva ani proces, biserica susținând că e doar prapor bisericesc, având în mijlocul lui icoana cu sfinții împărați Constantin și Elena. S'a permis apoi păstrarea lui lângă amvon, dar s'a interzis scoaterea în caracter procesiuni, spre a nu se da astfel caracterul național serbărilor, ca până aci.

Abla în anul 1919, acest scump prapor a ieșit la lumina soarelui libertății, odată cu miile de suflete obdite.

În anul curent 1936 biserica ortodoxă din Poiana Sibiului împlinește o sută de existență.

Cu ocazia serbării centenarului s'a făcut și sfințirea noii picturi și zugrăveli din interior, afară de Iconostas, a cărui pictură este mai veche (operă foarte reușită a neuitatului pictor poenar decedat, Constantin Georgescu).

Pictura de azi este lucrarea izbutită a tânărului pictor român *Zemora M. Zamfir*.

S'a făcut parastas pentru preoții cari au servit-o cu credință și cinste în decursul acestui veac; apoi sfințirea apei, săvârșită de preoți în sobor de 5, de față fiind aproape toți locuitorii comunei.

După terminarea sfinteii slujbe, părintele *Dumitru Ciuchendea*, în cuvinte adânc simțite, arată rolul bisericii noastre ortodoxe în trecutul sbuciumat al neamului.

Părintele septuagenar *Nic. Dobrotă*, președintele comitetului bisericesc, ce-l conduce cu vrednicie față de biserică de 45 de ani, face o dare de seamă a lucrărilor citind numele donatorilor și un foarte interesant istoric, asupra clădirii acestui sfânt locaș:

Biserica s'a clădit în anul 1836. Conducerea lucrărilor, pe tot timpul a avut-o energetic *Ioan Ban*.

Popa Jude fost primar, și comitetul său au întâmpinat greutăți nespuse, din partea stăpânirii care nu admtea românilor decât locașuri de lemn, dovadă și mai vechea noastră biserică „din Deal” (1766) care nu are decât 1/2 m. zid și geamuri mici.

Biserica, foarte spațioasă și înaltă este în întregime din zid de piatră, adusă de locuitori în spinare, sau în coșuri de nuele, pe cai sau în căruțe primitive, pe cum erau în vremea aceea.

Nisipul a fost cărat din „Luncă”, la vreo 5-6 km. depărtare, peste dealuri, în spinare sau pe cai. Popa Jude nu permitea celor mai cu stare să-și plătească locuitorii cu bani, trebuind astfel să muncească personal fiecare.

Schelele erau prinse cu cue de lemn. Lucrarea a costat: 16.000 „zloți răi”, și 4 ocale brânză de oae (aproximativ 6400 lei de azi).

Marx considera ca primordială și de interes universal lupta contra religiei creștine, distrugerea ei în inima și conștiința umană. Un marxist autentic, un veritabil socialist-revoluționar, nu poate să creadă în Dumnezeu și să mărturisească crezul creștin. Sub aspectul acesta se prezintă convingerea comuniștilor ruși, rămași fideli caracterului revoluționar al marxismului clasic.

Marxismul nu poate afirma că religia este chestiune privată, pentru simplul motiv că *el însuși este o religie*, opusă tuturor celorlalte și indeobște creștinismului.

Lenin expune clar, pentru ce acest principiu putea fi aplicat lumii *burgheze*, și nu lumii comuniste. Pentru regulamentul comunist interior, acest principiu liberal-burghez n'are nici o valoare; în tabăra comunistă credința religioasă nu poate fi tolerată; aci nu există loc pentru creștinism. Comunistul nu este liber a crede cum el vrea: el trebuie să creadă așa cum i se impune de dogmele comuniste.

Este necesar în ceea ce privește lumea burgheză, zic comunistii, să se afirme principul că „religia e chestiune privată”, pentru că astfel se ajunge la descompunerea ei. Într-un fel și Lenin, mai târziu, priviră cu oroare lupta nesăbuită a radicalismului burghez contra religiei.

Marx asimilă toate elementele negative și destructive ale raționalismului sec. 18-lea, însă el se ridică deasupra acestuia

Este de remarcă activitatea nepregătită depusă de actualii conducători P. C. preoți mai sus amintiți, cari pe lângă frumosul gest de sărbătorire a credincioșilor înaintași, au depus toată străduința în conducerea lucrărilor picturale, care astfel au fost duse la bun sfârșit. I. Cornea

INFORMAȚIUNI

La festivitățile de Duminecă dela Satu-mare, — unde s'a desvelit monumentul lui Vasile Lucaci, și s'a sfințit noul palat administrativ al orașului dela frontiera, și s'a ținut ședința pe Ardeal a Ligii antirevizioniste sub președinția dlui Steellan Popescu, — Biserica noastră ortodoxă a fost reprezentată de cel mai strălucit episcop al ei, de Prea Sfințitul Nicolae al Orăzii, care a rostit, și la aceste prilejuri, cuvinte cuprinzătoare al căror răsunet puternic va pătrunde, fără îndoială, nu numai la noi, ci și cevaș mai departe...

De osândit. Ni se relatează, într-o corespondență mai lungă, faptul cum un „cucernic preot greco-catolic și profesor la o facultate de teologie” s'a întâlnit zilele trecute cu un credincios ortodox la o bodegă, unde, după o gustare prietenoasă, preotul a izbutit să câștige declarația ortodoxului, că își părăsește legea și „se dă unit”. Faptul, cum s'a operat în acest caz, nu face de loc cinste, nici unuia, nici celuilalt.

Băncile din Sibiu vor fi închise în ajunul Crăciunului. Suntem informați, că Albina, Banca Românească, sucursala, Banca Centrală, sucursala, Institutul de Credit Fonciar, Banca Generală de Economia, Banca de Industrie și Comerț, Banca Ardeleană și Casa de Economii, sucursala, și Banca Comercială Italiană și Română, sucursala Sibiu, vor fi închise de 24 Dec. (în Ajun) ghișeele închise.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 20 Decembrie 1936, va predica părintele *M. Neagu*.

Al 11-lea concert religios de colinde și cântece de stea, va avea loc Duminecă 20 l. c. ora 6 seara, în catedrala mitropolitană, sub conducerea maestrului prot. profesor Timotei Popovici. Concertul va fi difuzat prin radio în țara întreagă. Vom reveni.

Conferința publică, în ciclul „Echilibrul vieții suietești”, se ține Sâmbătă seara, în 19 l. c., ora 6, în sala prefecturii județului Sibiu. Conferențiază dl *Dr. Nicolae Roșu* despre: Medicină și literatură

CĂRȚI ȘI REVISTE

Intoarerea lui Andrei Pătrașcu, roman, de *Al. Lascarov-Moldovanu*, Ed. „Cugetarea”, București. — Un volum, acum apărut, de 347 pagini. Prețul: 70 Lei.

Numele bun al fecundului autor închiezăște valoarea cărții, — despre care vom mai vorbi.

prin religia sa comunistă pozitivă și îl ură ca fiind de obârșie burgheză. Marx și Lenin socotiră că trebuie lăsată burgheziei radicale și liber-cugetătoare grija de-a se ocupa de problema religioasă și de lupta contra bisericii. Pentru marxismul revoluționar, chestiunea religioasă nu poate fi separată de lupta proletariatului contra clasei burgheze și ea trebuie să se rezolve prin mijlocirea acestei lupte. În măsura în care conștiința proletară se va desvolta și va triumfa în societate, credința religioasă va sucumba asemenea unei iluzii. La început, când Marx înclina mai mult spre Feuerbach și spre hegelianism, el acorda mai multă importanță problemei religioase, și chestiunea, care se pune pentru el, era a unei revoluții de conștiință. Într-un fel când Marx pătrunse mai adânc în mișcarea muncitorilor revoluționari, problema religiei se uni cu cea a revoluției proletare universale. Trebuie să spunem că nu numai Marx, ci și înfocatul său discipol, Lenin, recunoștea în scrierile sale că chestiunea religioasă nu poartă o schimbare de conștiință și că ea nu poate fi rezolvată prin focuri de armă și prin întemnițări.

În practică însă, comuniștii ruși modificară doctrina marxistă și acceptară valoarea excepțională a puștii, a închisorii și a prigoanei, atât în materie de revoluție, cât și în celelalte împrejurări. Propaganda antireligioasă a „komsomolilor”² isvorește

² Asociația comunistă a tineretului rus.

Nr. 1134.

[58] 3—3

Concurs

În conformitate cu ord. Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 9242 din 13 Nov. a. c. publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în *Telegraful Român*, pentru întregire postului de cântăreț bisericesc al parohiei a treia Zărnești.

Retribuțiile împreună cu acest post sânt: 1. Salar lunar 200 Lei dela biserica. 2. Trei stânjini de lemne aduse în curte. 3. Venitele stolare obișnuite în parohie.

La cerere de concurs se vor anexa: 1. Extrasul din Matricula Botezaților. 2. Certificatul ultimului an școlar. 3. Diploma de cântăreț dela Școala de cântăreți din Sibiu. — Concurenții cari n'au diplomă dela Școala de cântăreți din Sibiu, nu vor fi puși în candidare.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ort. rom. Zărnești, în termen, și să se prezinte la biserica să-și arate destoinicia în cântări.

Zărnești, 24 Noemvrie 1936.

Prot. Vasile Stoicanea
președintele Consiliului parohial.

Nr. 434—1936 prot.

[60] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al parohiei I vacante de clasa I-a Șinca-nouă, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.
2. Venitele stolare stabilite pentru întreg protopopiatul.

Concurenții, după ce vor fi primit autorizația de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, își vor înainta

cererile însoțite de actele prevăzute de legea, regulamentul și ordinațiunile în vigoare, în termenul indicat, Oficiului protopopesc ortodox român Oltul, Șercaia, județul Făgăraș, și — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica și a face cunoștință cu poporul. Preotul ales va administra filia Șinca veche, care de prezent aparține parohiei Șercaia.

Șercaia, la 20 Septembrie 1936

Oficiul protopopesc Oltul în înțelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Nr. 391—1936

[61] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Nădăștia, protopopiatul Geoagiului, se publică concurs pe termen de 30 zile dela prima apariție în *Tel. Român*.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Dela circa 30 familii câte un ferdel de porumb nesfârșam.

Concurenții la acest post, după ce își vor înainta actele însoțite de binecuvântarea arhierescă, subscrierii oficiu protopopesc, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și cu referențele locale.

Geoagiu, la 8 Decembrie 1936.

Preot Inocențiu Tîrșu
adm. protopopesc

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1937

cu Șematism Lei 50.—; fără Șematism Lei 12.—

Calendarul „Oastea Domnului”

pe anul 1937 Lei 12.—

Calendarele au un cuprins foarte bogat și variat și sunt împodobite cu multe ilustrațiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comanda de peste 10 ex. se dă rabatul convenit. Pe lângă prețul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

în întregime din doctrina marxistă, însă metodele de care se servesc în acțiunea lor nefastă, se diferenciază de cele ale marxismului clasic. Marx nu prezenta mijlocul prin care s'ar realiza programul său. El credea că „reglementarea” definitivă a vieții sociale și dispariția exploatareai claselor vor pricinui nimicirea religiei creștine, care astfel va dispărea din conștiința umană, aidoma unei himere.

Nu se poate duce la bun rezultat lupta contra propagandei antireligioase și contra otrăvii ateismului, inoculate în poporul rus, vorbind despre principiul separării bisericii și a statului și despre dreptul libertății de conștiință și de credință. Aceasta ar fi tot una cu a spune că „religia este lucru privat”, dând însă acestei axiome un înțeles deosebit, în numele unui ideal nou.

Lupta contra propagandei antireligioase și contra ateismului trebuie să fie luptă socială, și în același timp să recunoaștem valoarea universală și socială a religiei.

Totodată lupta socială contra propagandei antireligioase și a teei nu implică negarea adevărului total din comunism și din mișcarea revoluționară muncitorească. Nu e vorba de a opune o organizație burgheză și capitalistă la ceea ce este nuanță de adevăr în socialism. A căuta să se rezolve astfel problema, s'ar stăneni opera lui Hristos în lume. Soloviev are dreptate când susține că, pentru a înfrange min-

ciuna socialismului, trebuie principial să recunoaștem partea sa de adevăr. Și, chiar, în comunism există un adevăr, deși diformat și greșit formulat.

Minciuna comunismului nu stă în caracterul său politic, economic sau social, care poate fi neutru din punct de vedere religios, ci în caracterul său spiritual, în ateismul său, în negarea lui Dumnezeu și a omului, în refuzul său de a admite libertatea spirituală.

Faptul că muncitorii și țaranii au ajuns la „putere” și la activitate istorică nu constituie un rău intrinsec. Răul sălășluiește doar în starea mentală, morală și spirituală a muncitorilor și a țaranilor, contaminată de morbida religie atee și anti-umană a comunismului. Răul comunist nu este altceva, decât crunta ispașire a greșelilor comise de omenirea creștină, greșeli a căror consecințe trebuie recunoscute, mărturisite și suportate de ceice le-au cauzat.

Pentru a lupta contra propagandei antireligioase și contra ateismului masei muncitorești, trebuie în principiu să sfărâmăm legăturile ce țin legat creștinismul de interesele capitalismului, și de regimul social-burghez, legături cari denotă deformarea credinței creștine și adaptarea ei la interese umane vremelnice. Să lăsăm creștinismului deplină libertate de acțiune în tendința-i sublimă de edificare a sufletelor și de instaurare a păcii și a unei înțelegeri pe pământ.

Ion Suciu